

PRÁCE MÉHO SRDCE

Člověk, toť zajisté schopnost k lásce, ale též k bolesti. A k nudě. A k špatné náladě, zachmuřené jako deštivé nebe. Dokonce ani ti lidé, kteří mají pro báseň cit, nežijí jenom v radosti z básně, protože jinak by nikdy nevypadali smutní. Uzavřeli by se do básně a plesali. Celé lidstvo by se uzavřelo do básně a plesalo a už by vůbec nemuselo tvořit.

Člověk je však uzpůsoben tak, že se raduje jen z toho, čemu dává tvar. Že může báseň vychutnat, jenom když se k ní povznese. Tak jaro krajina spatřená z vrcholku hor zakrátko v srdci zvětrá, neboť má smysl jen tehdy, je-li vytvořena z únavy, z určitého rozpoložení svalů, a když sis odpočal a prahneš po další chůzi, začne tě náhle nudit a nemá ti už co dát, stejně je tomu s básní, pokud se nezrodila z tvého úsilí. I báseň jiného člověka je totiž zas jen plodem tvého úsilí, tvého vnitřního vzestupu. A plné sýpky vytvářejí jenom lenivce bez lidské hodnoty.

Po lásce nemohu sáhnout, jako by byla kdesi v zásobě: je to především práce mého srdce. Lásku ti neposkytuje určitá tvář jako dar, stejně tak jako ta šťastná pohoda nebyla v krajině, nýbrž v tvém stoupání vzhůru. V tom, že jsi zmohl horu. Že jsi zakotvil v nebi.

Stejně je tomu s láskou. Že by bylo možné ji potkat, je jen iluze, protože lásce je třeba se učit. Klame se člověk, když bloudí životem, aby se nechal dobývat, když se vzrušuje pouze krátkými vzněty a doufá, že potká onu velikou horečku, která ho zapálí pro celý život. Jeho srdce dosáhne jenom chabého vítězství, neboť je duševně chudý a zmohl jen maličký pahorek.

Stejně tak nelze spočinout v lásce, pokud se den ze dne neproměňuje, jako je tomu v mateřství. Ty však chceš ve své gondole usednout a stát se zpěvem gondoliéra na celý život. A v tom se mýlíš. Neboť co není vzestupem nebo přechodem, to ztrácí význam. Pokud se zastavíš, najdeš jen nudu, neboť už ti krajina nebude mít co říci.

A místo abys zavrhl sebe, zavrhneš ženu.

Antoine de Saint-Exupéry, Citadela (Vyšehrad, 1975)